

Asia: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä arviointimuistiosta

-

Luku 1 - Taustaa kokonaisuudistuksesta

-

Luku 2 - Nykytilan kuvaus

-

Yleistä

-

Luku 1 - Yleiset säännökset

-

Luku 2 - Viranomaiset ja niiden tehtävät

Talousveden valvonnan käytännön toteutus puolustusvoimien alueella on hankalaa ja poikkeaa kaikilta osin tavanomaisesta talousveden valvonnasta mm. salassapidon, häiriötilanteiden hoidon, VATI-kirjausten, tiedotuksen ja alueella vapaan liikkumisen osalta. Puolustusvoimilla on omaa valvontahenkilöstöä, joka voisi hoitaa valvonnan varuskunta-alueilla myös talousveden osalta.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös terveydensuojeluun liittyvästä päivystys- tai varallaolojärjestelmästä. Tälläkin hetkellä on etenkin talousveden häiriötilanteisiin reagoitu virka-ajan ulkopuolella "vapaaehtoisesti". Näin ollen päivystys ja siitä saatava korvaus selkeytyisi päivystysvelvoitteen myötä. On kuitenkin huomioitava, että päivystysvuorossa olevan vastuut ja toimivalta tulee olla selkeät. Etenkin mikäli päivystysalueeseen kuuluisi useampia valvontayksiköitä.

Valvontayksiköissä on henkilöstöllä tehtävänjaot, mikä saattaa vaikeuttaa päivystystehtävien hoitamista.

Luku 4 - Ilmoituksenvarainen toiminta

Lain lähtökohta on, että ilmoitusmenettelyllä pystyttäisiin puuttumaan mahdollisiin epäkohtiin jo ennen toiminnan aloittamista. Tämä ei valitettavasti käytännössä toteudu, koska ilmoitusvelvollisuus ei ole yrittäjille tuttua. Usein ilmoitusta joudutaan peräänkuuluttamaan toiminnan aloittamisen jälkeen. Ennakoiva valvonta ei toteudu nykyisellään tehokkaasti, sen sijaan aiempi toimintatapa, jolloin tehtiin ennakkotarkastus, oli vaikuttavampi. Tämä olisi yhdenmukainen myös rakennusvalvonnan toimintatavan kanssa ja mahdollisiin epäkohtiin uusissa kohteissa päästäisiin puuttumaan tehokkaammin yhdessä rakennusvalvonnan kanssa.

Se, että terveydensuojelulain mukaisessa ilmoituksessa tulisi ilmoittaa myös toimintaan tarkoitetun tilan käyttötarkoitus, on lähtökohtaisesti hyvä päämäärä. Käytännössä terveydensuojelulain mukaiset ilmoitukset jäisivät käsittelemättä siihen asti, kunnes rakennusvalvonnan lupa-asiat ovat kunnossa. Valitettavasti rakennusvalvonnan osalta käsittelyajat voivat olla melko pitkiä ja näin ollen myös terveydensuojelulain mukainen ilmoituksen käsittely voi viivästyä merkittävästi.

Kohtalaisen riskin kohteiden osalta esitetään, että säännöllisen valvonnan tarpeen arvioisi paikallinen valvontaviranomainen tapauskohtaisesti. Tämä tuo paljon eriarvoisuutta valtakunnallisesti. Kunnissa saatetaan joutua tekemään arviointia omien resurssien perusteella. Monesti suuremman mittapuun toimijat (esim. suuret hotelliketjut) ovat pienempiriskisiä kuin pienet toimijat (esim. huonokuntoiset majatalot). Erityisesti kauneushoitola-alalla toimipaikkojen vaihtuvuus on nopeaa. Mikäli kohteet ovat ilmoitusvelvollisia, mutta eivät kuitenkaan säännöllisessä valvonnassa, vaikeutuu ajantasaisten kohdetietojen ylläpitäminen.

Lainsäädännössä / ohjeissa tulisi selventää myös majoitustilojen osalta se, että onko majoitus kalustetussa huoneistossa pienimuotoista valvonnan ulkopuolelle jäävää, mikäli kyseisellä toimijalla on kymmeniä majoitushuoneistoja eri puolella kaupunkia.

Kauneushoitola-alalla kohtalaisen riskin kohteiden osalta tulee täsmentää omavalvontavelvoitetta. Pistoshoidoissa tulisi edellyttää terveydenhuollon tutkintoa ja myös valvonta tulisi siirtää kyseiselle viranomaiselle.

Luku 5 - Talousvesi ja lämmin käyttövesi

Pieniä laitoksia koskevan sääntelyn keventäminen on erittäin suositeltavaa. Pienillä laitoksilla resurssit ovat vähäiset eikä osaamista erityisesti kirjallisten suunnitelmien laatimiseen ole. Yhteistyössä tehtävät suunnitelmat jäävät useimmiten valvontaviranomaisen tehtäväksi.

Talousvesivalvonnassa henkilömäärään perustuva nykyinen soveltamisraja on hankala. Liittymien määrä on tiedossa, mutta niiden takana olevien henkilöiden määrä ei. Lisäksi kesäasukkaat tuovat kausiluontoisesti suurta vaihtelua henkilömääriin.

Pienten yksiköiden talousvesiasetuksen soveltamisala on nykyisellään laaja. Kohteita on hyvin erityyppisiä, esim. osalla on oma kaivo ja osalla pelkästään vedenjakelua.

Mikäli talousvesinäytteitä saisi ottaa vain sertifioitu näytteenottaja, näytteenotto keskittyisi käytännössä vain muutamille henkilöille. Näytteenoton ulkoistamisesta aiheutuisi lisäkustannuksia toimijoille. Viranomaiselta poistuisi näytteenotosta rutiini, mikäli sitä tehtäisiin vain häiriötilanteissa.

Pienten yksiköiden talousvesiasetuksen soveltamisala nykyisellään laaja. Kohteita on hyvin erityyppisiä, esim. osalla oma kaivo ja osalla pelkkää vedenjakelua.

Luku 6 - Jätteet ja jätevedet

-

Luku 7 - Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset

Pieniä uimarantoja ei tulisi jättää kokonaan valvonnan ulkopuolelle. Kuntalaisilta tulee niihin liittyen jonkin verran yhteydenottoja. Viranomaisen uimarantojen tuntemus häviää, jos rannoilla ei käydä enää lainkaan valvontakäynneillä.

Uimakauden määrittäminen kunta- / rantakohtaisesti on lähtökohtaisesti hyvä päämäärä. Toisaalta uimakauden pituus on riippuvainen sääolosuhteista ja vaihtelee näin ollen vuosittain. Olisikin hyvä jättää pelivaraa poikkeuksellisten sääolosuhteiden tuomille muutoksille.

Myös muiden uimapaikkojen (leirikeskukset, leirintäalueet, yksityisessä omistuksessa olevat yleisessä käytössä olevat uimapaikat) valvonnasta olisi hyvä linjata.

Säädöksiin ehdotetaan lisättävän uimarantojen terveyshaittoja ennaltaehkäiseviä säännöksiä esimerkiksi varustelusta suihkulla ja käsienpesumahdollisuuksilla sekä WC-hygienian lisäämisestä. Suurin osa uimarannoista sijaitsee kunnallistekniikan ulkopuolella, joten suihkuja ja käsienpesupisteitä ei voida toteuttaa.

Allasvesivalvonnassa näytteenottajan pätevyysvaatimuksen tiukentaminen vaikeuttaisi näytteenoton järjestämistä. Viranomaisen toimijalle / muulle näytteenottajalle antama näytteenoton perehdytys voisi olla riittävä.

Luku 9 - Hautausmaat ja hautaaminen

Hautaamisen osalta tulee terveydensuojelun roolia selkeyttää ja keventää entisestään. Esimerkiksi haudatun ruumiin siirtäminen ei luontevasti kuulu terveydensuojelun valvontatehtäviin.

Vainajan kuljetuksesta tulee säätää terveydensuojeluasetuksessa tarkemmin. Nykyinen sanamuoto "vain siihen käyttöön varatussa kulkuneuvossa" on vaikeasti tulkittavissa. Vainajia kuljetetaan myös tavallisissa henkilöautoissa.

Luku 10 - Tiedonhankinta, tarkastus ja valvonta

-

Luku 11 - Tutkimuslaboratoriot ja maksut

-

Luku 12 - Kiellot ja määräykset

-

Luku 13 - Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Luku 14 - Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

-

Luku 15 - Erinaisia säännöksiä

-

Tietojärjestelmät

-

Terveydensuojelulain hallintomenettelyjen arviointi ja kehittämistarpeet

-

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Ympäristövaikutukset

-

Muut ihmisiin kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Järvinen Mari
Kouvolan kaupunki, ympäristöpalvelut